

101198

Om Hamsun og Grimstad og den store verden.

I Der Spiegel 4. februar 1991 skriver redaktør Gunar Ortlepp i forbindelse med Robert Fergusons Hamsunbiografi "Leben gegen den Strom", blant annet:

- I Hitlers despotrike, hvor ungdommen omspunnet av myter marsjerte til den nordiske rases heder, så han blåøyd den kraft som skulle helbrede den ødelagte verden - og til helvete med det perfide britiske imperium, disse arrogante englenderne som han hele livet igjennom avskydde av fullt hjerte, i motsetning til sine tradisjonelt anglofile landsmenn.
- Men også som nasjonalistisk forbundsfelle av stor propagandamessig verdi ble han hele tiden en ubehagelig (unbequemer) mann. Selv den store diktator fikk merke det i den tetimen i Obersalzberg anno 1943, da hans tunghørte gjest med full stemme og med tårer fremførte klager over stattholder Josef Terbovens skrekke regime og hans eksekusjonspelotonger i Norge - "vi tåler ikke dette lenger!" Den daværende pressesjef Otto Dietrich kunne ikke huske å ha opplevd at noen noen gang hadde svart Hitler slik som Knut Hamsun.

Under daværende utenriksminister Trygve Lies konferanser i Moskva november 1944. kom samtalen også inn på det politiske oppgjøre etter krigen. Trygve Lie forteller i sin bok "Hjemover" (s 154) hva utenriksminister Molotov mente om tilfellet Knut Hamsun: - En dikter som hadde skrevet "Victoria" og "Pan", var en så stor kunstner at han ikke måtte behandles som vanlige nazister... En mann som hadde skapt så stor kunst, måtte få leve i fred resten av den tid han hadde igjen. -

Sovjeterne var ellers ikke de som la fingrene imellom. Som kjent fikk Knut Hamsun ikke "leve i fred resten av den tid han hadde igjen".

Men kanskje Grimstad skulle ha plassert en byste av eneren Hamsun som tillegg til eneren Henrik Ibsen? Hamsuns heder som dikter vil vare lenger og bli husket lenger av verdenssamfunnet enn hans sympati for Hitlers Tyskland. Misnøyen med "stattholder" Terboven delte han med flestallet av nordmenn, om det kan tjene til noen unnskyldning.

Egentlig er den annen verdenskrig over hva Tyskland og Norge angår, selv om det ikke er sluttet noen formell fredsavtale. Må det til en egen for Hamsuns vedkommende?
Hamar, 19. januar 1992

Anton Olstad

Sendt Agnes Holm